

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. gruodžio 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Energija – Dujų sektorius – Dujų tiekimo saugumas – Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 – Gamtinių dujų įmonių pareiga imtis priemonių užtikrinti dujų tiekimą saugomiems vartotojams – 2 straipsnio antros pastraipos 1 punktas – „Saugomų vartotojų“ sąvoka – 8 straipsnio 2 dalis – Papildoma pareiga – 8 straipsnio 5 dalis – Gamtinių dujų įmonių galimybė jų pareigas vykdyti regioniniu arba Sąjungos lygmeniu – Nacionalinės teisės normos, kuriose dujų tiekėjams nustatyta papildoma dujų laikymo pareiga, kurios taikymo sritis apima vartotojus, nepriskirtus prie saugomų vartotojų, kaip jie suprantami pagal Reglamentą Nr. 994/2010 – Pareiga, susijusi su 80 % laikomų dujų, kuri turi būti vykdoma atitinkamos valstybės narės teritorijoje“

Byloje C-226/16

dėl *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) 2016 m. balandžio 15 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. balandžio 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Eni SpA,

Eni Gas & Power France SA,

Union professionnelle des industries privées du gaz (Uprigaz)

prieš

Premier ministre,

Ministre de l'Environnement, de l'énergie et de la Mer,

dalyvaujant:

Storengy,

Total Infrastructures Gaz France (TIGF),

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça, teisėjai E. Levits, A. Borg Barthet (pranešėjas), M. Berger ir F. Biltgen,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorė V. Giacobbo-Peyronnel, administratorė,

* Proceso kalba: prancūzų.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. kovo 16 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Eni SpA* ir *Eni Gas & Power France SA*, atstovaujamų advokatų C. Lefort, M. Dantin ir A. Soloshchenkov,
- *Union professionnelle des industries privées du gaz (Uprigaz)*, atstovaujamos advokatų N. Autet ir G. Marson,
- *Storengy* ir *Total Infrastructures Gaz France (TIGF)*, atstovaujamų advokatų C. Le Bihan-Graf ir L. Rosenblich,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas, R. Coesme, S. Horrenberger ir A. Daly,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna, M. Rzotkiewicz ir K. Rudzińska,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Patakia ir O. Beynet,

susipažinęs su 2017 m. liepos 26 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 994/2010 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 2004/67/EB (OL L 295, 2010, p. 1), 8 straipsnio 2 ir 5 dalių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Eni SpA*, *Eni Gas & Power France SA* (toliau kartu – *Eni*) ir *Union professionnelle des industries privées du gaz (Uprigaz)* ginčą su *Premier ministre* (Ministras Pirmininkas, Prancūzija) ir *ministre de l'Environnement, de l'Énergie et de la Mer* (aplinkos, energetikos ir jūrų ministras, Prancūzija) dėl 2014 m. kovo 12 d. Dekreto Nr. 2014-328, kuriuo iš dalies keičiamas 2006 m. rugpjūčio 21 d. Dekretas Nr. 2006-1034 dėl teisės naudotis gamtinių dujų požeminėmis saugyklomis (JORF, 2014 m. kovo 14 d., p. 5283, toliau – Dekretas Nr. 2014-328), teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamento Nr. 994/2010 5, 9 ir 10 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(5) Tačiau pagal šiuo metu galiojančias Sąjungos lygio dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemones valstybės narės tebeturi didelę priemonių pasirinkimo laisvę. Kai kurios nors valstybės narės dujų tiekimo saugumui iškyla grėsmė, atsiranda akivaizdus pavojus, kad tos valstybės narės vienašališkai parengtos priemonės gali sutrikdyti tinkamą dujų vidaus rinkos veikimą ir dujų tiekimą vartotojams. Neseniai įgyta patirtis patvirtina, kad tokia rizika yra reali. Siekiant užtikrinti, kad dujų vidaus rinka veiktų net ir sutrikus dujų tiekimui, būtina reaguoti solidariai ir koordinuotai, tiek prevencinių veiksmų, tiek reagavimo į konkrečius tiekimo sutrikimus priemonių atžvilgiu.“

<...>

- (9) Didelis dujų tiekimo Sąjungai sutrikimas gali daryti poveikį visoms valstybėms narėms, visai Sąjungai ir 2005 m. spalio 25 d. Atėnuose pasirašytos Energijos bendrijos susitariančiosioms šalims [OL L 198, 2006, p. 18]. Jis taip pat gali padaryti didelę žalą Sąjungos ekonomikai. Be to, dujų tiekimo sutrikimas gali padaryti didelę žalą visuomenei, visų pirma pažeidžiamoms vartotojų grupėms.
- (10) Kai kurie vartotojai, *inter alia*, buitiniai ir vartotojai, teikiantys svarbiausias socialines paslaugas, pavyzdžiui, sveikatos priežiūrą, vaikų priežiūrą, švietimo ir kitas socialines ir rūpybos paslaugas, taip pat paslaugas, būtinas valstybės narės veikimui, yra ypač pažeidžiami ir jiems gali reikėti apsaugos. Plati tokių saugomų vartotojų apibrėžtis neturi prieštarauti Europos solidarumo priemonėms.“

4 Šio reglamento 2 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta:

„Be to, vartojamos ir šios terminų apibrėžtys:

1. Saugomi vartotojai – visi prie dujų skirstymo tinklo prijungti buitiniai vartotojai ir, atitinkamai valstybei narei nusprendus, jais taip pat gali būti:
 - a) mažosios ir vidutinės įmonės, jeigu jos prijungtos prie dujų skirstymo tinklo, ir vartotojai, teikiantys svarbiausias socialines paslaugas, jei jie prijungti prie dujų skirstymo ar perdavimo tinklo ir jei visų šių papildomų vartotojų dujų suvartojimas nesudaro daugiau nei 20 % galutinio dujų suvartojimo; ir (arba)
 - b) centralizuoto šildymo sistemos, jei jos tiekia šilumą buitiniams vartotojams ir a punkte nurodytiems vartotojams, jei šiose sistemose negalima naudoti kitų rūšių kuro ir jei jos prijungtos prie dujų skirstymo ar perdavimo tinklo.

<...>“

5 Minėto reglamento 3 straipsnio 6 dalyje numatyta:

„Prevenciniuose veiksmų planuose ir ekstremalių situacijų valdymo planuose nurodytos tiekimo saugumo užtikrinimo priemonės turi būti aiškiai apibrėžtos, skaidrios, proporcingos, nediskriminacinės ir patikrinamos, neturi nederamai iškraipyti konkurencijos ir trikdyti veiksmingo dujų vidaus rinkos veikimo, taip pat nekelti pavojaus kitoms valstybėms narėms ir visai Sąjungai skirtų dujų tiekimo saugumui.“

6 To paties reglamento 8 straipsnyje „Tiekimo standartas“ nustatyta:

„1. Kompetentinga institucija reikalauja, kad gamtinių dujų įmonės, kurias ji nustato, imtųsi priemonių užtikrinti dujų tiekimą valstybės narės saugomiems vartotojams šiais atvejais:

- a) esant ekstremaliai temperatūrai septynių dienų piko laikotarpiu, kuris pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų;
- b) bent 30 dienų išskirtinai didelio dujų poreikio laikotarpiu, kuris pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų, ir
- c) bent 30 dienų laikotarpiu vidutinėmis žiemos sąlygomis sutrikus vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimui.

Kompetentinga institucija pirmoje pastraipoje nurodytas gamtinių dujų įmones nustato ne vėliau kaip 2012 m. birželio 3 d.

2. Bet koks tiekimo standarto padidinimas, viršijantis 30 dienų laikotarpį, nurodytą 1 dalies b ir c punktuose, ar bet kokia nustatyta papildoma pareiga dėl dujų tiekimo saugumo grindžiami 9 straipsnyje nurodytu rizikos vertinimu, turi būti nurodyti prevenciniame veiksnių plane ir:

- a) turi atitikti 3 straipsnio 6 dalies nuostatas;
- b) neturi nederamai iškraipyti konkurencijos ar trikdyti dujų vidaus rinkos veikimą;
- c) neturėti neigiamo poveikio bet kurios kitos valstybės narės galimybei laikantis šio straipsnio nuostatų tiekti dujas savo saugomiems vartotojams nacionalinio, Sąjungos ar regioninio masto ekstremalios situacijos atveju, ir
- d) susidarius Sąjungos ar regioninio masto ekstremaliai situacijai atitikti 11 straipsnio 5 dalyje nurodytus kriterijus.

Kompetentinga institucija, vadovaudamasi solidarumo principu, prevenciniame veiksnių plane ir ekstremalių situacijų valdymo plane nustato, kaip padidintas tiekimo standartas arba nustatyta papildoma pareiga gali būti laikinai sumažinti susidarius Sąjungos ar regioninio masto ekstremaliai situacijai.

3. Po laikotarpių, kuriuos pagal 1 ir 2 dalis nustato kompetentinga institucija, ar esant sunkesnėms sąlygoms, nei nustatytosios 1 dalyje, kompetentinga institucija ir dujų [gamtinių dujų] tiekimo įmonės stengiasi kiek įmanoma ilgiau išlaikyti dujų tiekimą, ypač saugomiems vartotojams.

4. Gamtinių dujų įmonėms nustatytos pareigos laikytis šiame straipsnyje nustatytų tiekimo standartų yra nediskriminacinės ir jais [jomis] toms įmonėms nesudaroma nepagrįsta našta.

5. Gamtinių dujų įmonėms leidžiama įvykdyti tokias pareigas, kai taikoma, regioniniu arba Sąjungos lygiu. Kompetentinga institucija nereikalauja, kad šiame straipsnyje išdėstyti standartai būtų įvykdyti naudojant tik jos teritorijoje esančią infrastruktūrą.

6. Kompetentinga institucija užtikrina, kad tiekimo saugomiems vartotojams sąlygos būtų nustatytos netrikdant tinkamo dujų vidaus rinkos veikimo ir kad taikoma dujų kaina atitiktų tiekiamų išteklių rinkos vertę.“

7. Reglamento Nr. 994/2010 11 straipsnio, susijusio su Sąjungos ir regioninėmis reagavimo į ekstremalias situacijas priemonėmis, 5 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės, ypač kompetentingos institucijos, užtikrina, kad:

- a) nebūtų imamasi jokių priemonių, kuriomis kuriuo nors metu būtų nepagrįstai ribojami dujų srautai vidaus rinkoje, visų pirma dujų srautai į paveiktas rinkas;
- b) nesiimama priemonių, kuriomis galėtų būti keliamas didelis pavojus dujų tiekimo padėčiai kitoje valstybėje narėje, ir
- c) tarpvalstybinė prieiga prie infrastruktūros pagal [2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinančio Reglamento (EB) Nr. 1775/2005 (OL L 211, 2009, p. 36),] nuostatas būtų užtikrinama tiek, kiek tai įmanoma techniniu ir saugumo požiūriu pagal ekstremalių situacijų valdymo planą.“

Prancūzijos teisė

- 8 Prancūzijoje gamtinių dujų laikymą reglamentuoja *code de l'énergie* (Energetikos kodeksas) L. 421-1–L. 421-16 straipsnių nuostatos. Šiose nuostatose įtvirtinta naudojimosi dujų saugyklomis tvarka tiekėjams vykdant su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus siekiant užtikrinti gamtinių dujų tiekimo tęstinumą net ekstremalios situacijos atveju.
- 9 Šio kodekso L. 421 -3 straipsnyje nustatyta:
- „Gamtinių dujų atsargos leidžia pirmiausia užtikrinti:
- 1° Tinkamą prie požeminių gamtinių dujų saugyklų prijungtų tinklų veikimą ir balansavimą;
- 2° Tiesioginį arba netiesioginį buitinių vartotojų ir kitų vartotojų, pagal sutartį nesutikusių, kad tiekimas būtų pertrauktas, ar užtikrinančių visuotinės svarbos užduočių vykdymą;
- 3° L. 121-32 straipsnyje nurodytų kitų visuotinės svarbos užduočių vykdymą.“
- 10 Šio kodekso L. 421–4 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta:
- „Kiekvienas dujų tiekėjas kiekvienų metų spalio 31 d. privalo turėti Prancūzijoje – tiesiogiai arba per įgaliotąjį asmenį – pakankamas gamtinių dujų atsargas, atsižvelgiant į kitas jam prieinamas reguliavimo priemones, kad laikotarpiu nuo lapkričio 1 d. iki kovo 31 d. įvykdytų tiesioginio arba netiesioginio tiekimo sutartinius įsipareigojimus vartotojams, nurodytiems L. 421-3 straipsnio trečioje pastraipoje <...>“
- 11 Energetikos kodekso L. 421-7 straipsnyje numatyta, kad *Conseil d'État* savo dekretu nustato, be kita ko, šio kodekso L. 421-4 straipsnio įgyvendinimo sąlygas ir tvarką.
- 12 2006 m. rugpjūčio 21 d. Dekrete Nr. 2006-1034 dėl teisės naudotis gamtinių dujų požeminėmis saugyklomis (JORE, 2006 m. rugpjūčio 23 d., p. 12370, toliau – Dekretas Nr. 2006-1034), priimtame įgyvendinant Energetikos kodekso L. 421-7 straipsnį, išsamiai nurodytos sąlygos, kurias tenkinant suteikiama prieiga prie gamtinių dujų atsargų. Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad šiame dekrete numatyta, pirma, kiekvienam gamtinių dujų tiekėjui suteikti teisės naudotis laikymo pajėgumais arba „laikymo teises“, nustatomas pagal jo vartotojų portfelį, kad jis galėtų aprūpinti šiuos vartotojus žiemos laikotarpiu, ir, antra, nustatyti šiems tiekėjams pareigas, be kita ko, dėl minimalių atsargų žiemos laikotarpio pradžioje.
- 13 Dekreto Nr. 2014-328 9 straipsnyje, kuriuo iš dalies pakeistas Dekretas Nr. 2006-1034, numatyta, pirma, kad tiekėjams tenkančios laikymo pareigos apskaičiuojamos pagal „laikymo teises“, atitinkančias ne tik jų buitinių vartotojų ir vartotojų, vykdančių su viešąją paslauga susijusius įsipareigojimus, metinį suvartojimą, kaip buvo numatyta pirminėje Dekreto Nr. 2006-1034 redakcijoje, bet ir vartotojų, prijungtų prie skirstymo tinklo ir pagal sutartį nesutikusių, kad tiekimas būtų pertrauktas, metinį suvartojimą. Dėl to Dekrete Nr. 2014-328 laikymo pareigų norma sumažinta nuo 85 % iki 80 % laikymo teisių.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 14 2014 m. gegužės 12 ir 14 d. *Eni* ir *Uprigaz* kreipėsi į *Conseil d'État* (Prancūzija) su prašymais panaikinti Dekretą Nr. 2014-328 dėl viršytų įgaliojimų.

- 15 Savo prašymuose *Eni* ir *Uprigaz* tvirtina, be kita ko, kad šiuo dekretu pažeidžiamos Reglamento Nr. 994/2010 nuostatos. Pirma, jame neteisėtai išplečiama šio reglamento 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkte pateikta sąvoka „saugomi vartotojai“. Antra, jame gamtinių dujų tiekėjams nustatyta pareiga dujų atsargas laikyti Prancūzijoje, pažeidžiant minėto reglamento 8 straipsnio 5 dalį.
- 16 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, pirma, kad į Dekrete Nr. 2014-328 pateiktos sąvokos „saugomi vartotojai“ apibrėžti įtraukti prie skirstymo tinklo prijungti nebuitiniai vartotojai, kurie pagal sutartį nesutiko su tuo, kad tiekimas galėtų būti pertrauktas, ir kurie nebūtinai yra Reglamento Nr. 994/2010 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto a papunktyje nurodytos „mažosios ir vidutinės įmonės“. Todėl šiame dekrete pasirinkta sąvokos „saugomi vartotojai“ apibrėžtis platesnė už šiame reglamente pateiktos sąvokos apibrėžtį. Vis dėlto Prancūzijos valdžios institucijos teigia, kad šie papildomi vartotojai yra nedideli objektai, kurie, nors ir priklauso didelėms įmonėms, turi daug ir mažosioms bei vidutinėms įmonėms būdingų savybių. Be to, šios institucijos mano, kad tokia platesnė apibrėžtis siejama su papildomomis pareigomis, kurias valstybės narės gali nustatyti dujų tiekimo saugumo sumetimais pagal minėto reglamento 8 straipsnio 2 dalį.
- 17 Šiomis aplinkybėmis Dekreto Nr. 2014-328 teisėtumas priklauso nuo to, ar pastarąjį reglamento nuostatą reikia aiškinti taip, kad pagal ją valstybei narei neleidžiama gamtinių dujų tiekėjams nustatyti papildomų pareigų, kylančių dėl Reglamento Nr. 994/2010 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto a papunktyje nenurodytų vartotojų priskyrimo prie „saugomų vartotojų“, kurių vartojimas padeda apibrėžti tiekimo tęstinumui užtikrinti skirtų laikymo pareigų apimtį.
- 18 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad, siekiant užtikrinti vartotojų aprūpinimo dujomis tęstinumą, Energetikos kodekso L. 421-4 straipsnyje tiekėjai įpareigojami, atsižvelgiant į kitas jiems prieinamas reguliavimo priemonės, Prancūzijoje turėti pakankamas gamtinių dujų atsargas ir kad pagal Dekretą Nr. 2014-328 reikalaujama, kad 80 % laikymo teisių būtų įgyvendintos nacionalinėje teritorijoje; jame taip pat numatyta, kad už energetiką atsakingas ministras atsižvelgia į kitas dujų tiekėjui prieinamas reguliavimo priemonės, siekdamas įvertinti, ar tiekėjo turimų laikymo pajėgumų pakanka, kad jis įvykdytų jam nustatytą laikymo pareigą. Tai, ar Dekretas Nr. 2014-328 teisėtas, priklauso nuo to, ar pagal Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 5 dalį draudžiama valstybei narei nustatyti tokias pareigas gamtinių dujų tiekėjams.
- 19 Šiomis aplinkybėmis *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 2 dalį] reikia aiškinti taip, kad pagal ją valstybei narei neleidžiama gamtinių dujų tiekėjams nustatyti papildomų pareigų, kylančių dėl šio reglamento [2 straipsnio antros pastraipoje] nenurodytų vartotojų priskyrimo prie „saugomų vartotojų“, kurių vartojimas padeda apibrėžti tiekimo tęstinumui užtikrinti skirtų laikymo pareigų apimtį?
2. Ar [Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 5 dalį] reikia aiškinti taip, kad pagal ją valstybei narei neleidžiama gamtinių dujų tiekėjams nustatyti pareigų, susijusių su saugomų dujų kiekiais, nustatytais išleidimo kiekiais ir su laikymo pajėgumų, įgytų remiantis teisėmis, atitinkančiomis pareigą turėti atsargų šios valstybės narės teritorijoje, turėjimu, ir kartu numatyti, kad ministras, vertindamas tiekėjo turimus laikymo pajėgumus, atsižvelgia į kitas jam prieinamas reguliavimo priemonės?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 20 Visų pirma reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę pareikšti savo poziciją dėl valstybėms narėms suteiktos diskrecijos gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo srityje; tai jis padarė aiškindamas 2004 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvą 2004/67/EB dėl priemonių, skirtų gamtinių dujų tiekimo patikimumui užtikrinti (OL L 127, 2004, p. 92; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 3 t., p. 19), kurioje pirmą kartą Sąjungos lygmeniu įtvirtintas teisinis pagrindas, kuriuo siekiama užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą; šita direktyva buvo priimta anksčiau už Reglamentą Nr. 994/2010.
- 21 Taigi Teisingumo Teismas konstatavo, kad toje direktyvoje buvo įtvirtintas tik pagrindas, kurio neviršydamos valstybės narės turėjo apibrėžti bendrąją savo politiką tiekimo saugumo srityje, ir kad, kaip matyti iš jos 3 konstatuojamosios dalies, ji tik išreiškė bendrą minimalų supratimą gamtinių dujų tiekimo saugumo srityje. Teisingumo Teismas taip pat konstatavo, kad ta direktyva valstybėms narėms palikta didelė diskrecija dėl priemonių, kurių turi būti imtasi ja siekiamiems tikslams įgyvendinti (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-207/07, nepaskelbto Rink., EU:C:2008:428, 43 ir 44 punktus).
- 22 Kadangi Direktyva 2004/67 valstybėms narėms buvo pripažinta didelė diskrecija pasirenkant priemones, kuriomis bus užtikrinamas dujų tiekimo saugumas, iš Reglamento Nr. 994/2010 5 konstatuojamosios dalies matyti, kad jis buvo priimtas siekiant apriboti tą diskreciją tam, kad būtų išvengta to, kad valstybės narės vienašališkai parengtos priemonės galėtų sutrikdyti tinkamą dujų vidaus rinkos veikimą ir dujų tiekimą kitose valstybėse narėse.

Dėl pirmojo klausimo

- 23 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės normos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriose gamtinių dujų tiekėjams nustatyta dujų laikymo pareiga, kurios taikymo sritis apima vartotojus, nepriskirtus prie šio reglamento 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkte išvardytų saugomų vartotojų.
- 24 Reikia priminti, kad, kaip matyti iš Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 1 dalies, šiame reglamente nustatyta valstybių narių pareiga šioje nuostatoje išvardytais atvejais užtikrinti dujų tiekimą tam tikriems vartotojams, t. y. „saugomiems vartotojams“.
- 25 Šiuo klausimu iš Reglamento Nr. 994/2010 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto išplaukia, kad šioje nuostatoje pateikiama „saugomų vartotojų“ sąvoka apima, pirma, „prie dujų skirstymo tinklo prijungtų buitinių vartotojų“ kategoriją ir, antra, kai valstybė narė tai nusprendžia, dvi kitas kategorijas, apibrėžtas atitinkamai šio reglamento 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto a ir b papunkčiuose.
- 26 Kalbant konkrečiai apie Reglamento Nr. 994/2010 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto a papunktįje nurodytą kategoriją reikia pažymėti, kad šioje nuostatoje numatyta, jog valstybės narės gali saugomais vartotojais laikyti „maž[ąsias] ir vidutin[es] įmon[es], jeigu jos prijungtos prie dujų skirstymo tinklo, ir vartotoj[us], teikian[čius] svarbiausias socialines paslaugas, jei jie prijungti prie dujų skirstymo ar perdavimo tinklo ir jei visų šių papildomų vartotojų dujų suvartojimas nesudaro daugiau nei 20 % galutinio dujų suvartojimo“.
- 27 Narinėjamu atveju Prancūzijos vyriausybė tvirtina, kad į sąvoką „saugomi vartotojai“ įtraukus ne tik buitinius vartotojus, bet ir „nebuitinius vartotojus, prijungtus prie skirstymo tinklo ir pagal sutartį nesutikusius, kad tiekimas būtų pertrauktas“, Dekretu Nr. 2014-328 nebuvo išplėsta Reglamento

Nr. 994/2010 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto a papunktyje pateikta sąvokos „saugomi vartotojai“ apibrėžtis. Iš tikrųjų, prie šios vartotojų grupės priskirtini nedideli subjektai, kaip antai nedidelės įmonės, nedideli didelių įmonių filialai, prie integruotų tinklų prijungtos mažos prekybos įmonės arba didesnei įmonei priklausančios nedideli pramonės įrenginiai, nes didesni subjektai prijungti ne prie skirstymo tinklo, o tiesiogiai prie perdavimo tinklo.

- 28 Šiuo klausimu Prancūzijos vyriausybė tvirtina, kad Reglamento Nr. 994/2010 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto a papunktyje padarytą nuorodą į „mažąsias ir vidutines įmones“ reikėtų suprasti taip, kad ši sąvoka apima ne tik mažosios ir vidutinės įmonės statusą turinčius subjektus, bet ir, atsižvelgiant į minėto reglamento tikslus, iš esmės savarankiškus subjektus, suvartojančius tokį pat dujų kiekį kaip ir mažosios ar vidutinės įmonės.
- 29 Vis dėlto tokiam „saugomų vartotojų“ sąvokos, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, aiškinimui negalima pritarti.
- 30 Šiuo tikslu reikia pažymėti, kad visi vartotojai, kurie pagal sutartį nesutiko, kad tiekimas būtų pertrauktas, nepriskiriami prie Reglamento Nr. 994/2010 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto a papunktyje išvardytų kategorijų. Konkrečiai tariant, neginčijama, kad nedideli didelių įmonių filialai, prie integruotų tinklų prijungtos mažos prekybos įmonės arba didesnei įmonei priklausančios nedideli pramonės įrenginiai nėra „mažosios ar vidutinės įmonės“, kaip jos įprastai suprantamos, ir tą, beje, pripažįsta Prancūzijos vyriausybė.
- 31 Aplinkybė, kad tokie subjektai galbūt suvartoja tokį patį kiekį dujų kaip ir mažoji ar vidutinė įmonė, šiuo atveju nesvarbi. Kaip matyti iš Reglamento Nr. 994/2010 9 ir 10 konstatuojamųjų dalių, jo 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto a papunktyje pateikiamas „saugomų vartotojų“ sąrašas grindžiamas ne tiek šių vartotojų suvartojamu dujų kiekiu, kiek ypatinga apsauga, kuri jiems reikalinga, atsižvelgiant į jų pažeidžiamumą, nutraukus dujų tiekimą.
- 32 Tačiau, priešingai, nei teigia ta vyriausybė, minėtų subjektų ir mažųjų ar vidutinių įmonių apsaugos dėl galimo dujų tiekimo nutraukimo poreikis nėra toks pats. Kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 59 punkte, dėl priklausymo tam tikrai didelei įmonei, grupei ar integruotam tinklui šie subjektai gali turėti ekonominių ir techninių išteklių, kurių mažosios ar vidutinės įmonės paprastai neturi ir kuriuos turėdami šie subjektai gali atlaikyti tokį tiekimo nutraukimą.
- 33 Taigi reikia išnagrinėti, ar valstybė narė gali, vadovaudamasi Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 2 dalimi, reikalauti iš gamtinių dujų tiekėjų imtis priemonių užtikrinti dujų tiekimą didesniai vartotojų ratui nei šio reglamento 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto a papunktyje išvardyti saugomi vartotojai.
- 34 Šiuo klausimu iš Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 2 dalies matyti, kad valstybės narės gali imtis dviejų rūšių priemonių, viršijančių tas, kurių jos turi reikalauti iš jų nustatytą pagal šio reglamento 8 straipsnio 1 dalį gamtinių dujų įmonių, kurios, kaip matyti iš šio sprendimo 24 punkto, gali būti tik saugomi vartotojai.
- 35 Viena vertus, valstybės narės gali numatyti „padidintą tiekimo standartą“, t. y. kaip matyti iš minėto reglamento 8 straipsnio 2 dalies teksto, priemonės, viršijančias 30 dienų laikotarpį, nurodytą to paties reglamento 8 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose. Taigi ši galimybė susijusi ne su šių priemonių taikymo asmenų atžvilgiu srities išplėtimu, bet su jų taikymo trukmės pratęsimu.
- 36 Kita vertus, tos pačios valstybės narės gali gamtinių dujų įmonėms nustatyti „papildomas pareigas“ dėl dujų tiekimo saugumo priežasčių. Šiuo tikslu termino „papildomos“ vartojimas akivaizdžiai parodo tai, kad tai yra fakultatyvios pareigos, kurios skiriasi nuo priemonių, nurodytų Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 1 dalyje, į kurią, beje, nedaroma nuoroda šio reglamento 8 straipsnio 2 dalyje minint šias pareigas.

- 37 Taigi, kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 67 punkte, iš Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 2 dalies išplaukia, kad valstybė narė iš esmės gali gamtinių dujų įmonėms numatyti papildomą pareigą, kurios taikymo sritis apimtų vartotojus, nenurodytus tarp šio reglamento 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkte išvardytų saugomų vartotojų.
- 38 Vis dėlto iš tos pačios nuostatos teksto taip pat matyti, kad valstybė narė gali nustatyti dujų įmonėms tokią papildomą pareigą tik jeigu paisoma joje nustatytų griežtų sąlygų.
- 39 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs prejudicinis teismas turi nustatyti, ar tai, kad Dekrete Nr. 2014-328 dujų tiekėjams nustatyta papildoma dujų laikymo pareiga, kurios taikymo sritis apima visus prie skirstymo tinklo prijungtus vartotojus, kurie pagal sutartį nesutiko, kad tiekimas būtų pertrauktas, ir kurie nebūtinai priskirtini prie Reglamento Nr. 994/2010 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto a papunktyje išvardytų saugomų vartotojų, tenkina tuo tikslu šio reglamento 8 straipsnio 2 dalyje numatytas sąlygas.
- 40 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriose gamtinių dujų tiekėjams nustatyta dujų laikymo pareiga, kurios taikymo sritis apima vartotojus, nepriskirtus prie šio reglamento 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkte išvardytų saugomų vartotojų, jeigu tenkinamos pirmojoje iš šių nuostatų numatytos sąlygos, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl antrojo klausimo

- 41 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 5 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos valstybės narės teisės normos, kuriose gamtinių dujų tiekėjams nustatyta pareiga laikyti dujų atsargas jos teritorijoje, siekiant užtikrinti tiekimo saugumą krizės atveju, ir numatyta, kad vertindama tiekėjo turimus laikymo pajėgumus kompetentinga institucija atsižvelgia į kitas tiekėjui prieinamas „reguliavimo priemonės“.
- 42 Iš tikrųjų, reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 5 dalies pirmame sakinyje nurodyta, kad gamtinių dujų įmonėms leidžiama tam tikrais atvejais įvykdyti joms, laikantis to paties reglamento 8 straipsnyje nurodyto tiekimo standarto, nustatytas pareigas regioniniu arba Sąjungos lygmeniu.
- 43 Be to, kaip matyti iš šio reglamento 8 straipsnio 5 dalies antro sakinio, kompetentinga institucija nereikalauja, kad šiame straipsnyje nustatyti standartai būtų įvykdyti naudojant tik jos teritorijoje esančią infrastruktūrą.
- 44 Nagrinėjamu atveju Dekreto Nr. 2014-328 9 straipsnyje, siejamame su Energetikos kodekso L. 421-4 straipsniu, dujų tiekėjams nustatyta pareiga kiekvienų metų spalio 31 d. Prancūzijos teritorijoje turėti gamtinių dujų atsargų, atitinkančių ne mažiau kaip 80 % laikymo teisių, siejamų su vartotojais, patenkančiais į pareigos taikymo sritį, ir kartu numatyta, kad kompetentingas ministras atsižvelgia į kitas tiekėjui prieinamas „reguliavimo priemonės“, kai tikrina, ar šis laikosi jam nustatytų pareigų.
- 45 Toks teisės aktas, kiek jame tiekėjai įpareigojami būtinai tik Prancūzijoje laikyti gamtinių dujų atsargas, pakankamas, kad įvykdytų pareigas užtikrinti tiekimo saugumą krizės atveju, yra nesuderinamas su Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 5 dalies antru sakiniu, kuriame, kaip jau priminta, draudžiama kompetentingai institucijai reikalauti, kad šio reglamento 8 straipsnyje nustatytų standartų būtų laikomasi naudojant vien atitinkamos valstybės teritorijoje esančią infrastruktūrą.

- 46 Nors tiesa, kad Prancūzijos teisės akte kompetentingam ministrui leidžiama atsižvelgti į „kitas [suinteresuotajam dujų tiekėjui] prieinamas reguliavimo priemonės“, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikia pakankamos informacijos, kuri leistų suprasti kompetentingai institucijai šiuo klausimu tenkančio atlikti vertinimo pobūdį ir tikrąją apimtį.
- 47 Tuo tikslu šis teismas turi išaiškinti nacionalinę teisę ir patikrinti, ar nacionalinės teisės akte kompetentingam ministrui suteikus galimybę atsižvelgti į „kitas [suinteresuotiesiems tiekėjams] prieinamas reguliavimo priemonės“ jiems tikrai užtikrinama veiksminga galimybė jiems nustatytas pareigas įvykdyti regioniniu arba Sąjungos lygmeniu.
- 48 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip, kad Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 5 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją draudžiamos valstybės narės teisės normos, kuriose nustatyta, jog tam, kad gamtinių dujų tiekėjai įvykdytų savo pareigą turėti dujų atsargų siekiant užtikrinti tiekimo saugumą krizės atveju, jie būtinai turi naudoti tik nacionalinėje teritorijoje esančią infrastruktūrą. Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar nacionalinės teisės akte kompetentingam ministrui suteikta teisė atsižvelgti į „kitas [suinteresuotiesiems tiekėjams] prieinamas reguliavimo priemonės“ jiems tikrai užtikrina galimybę savo pareigas įvykdyti regioniniu arba Sąjungos lygmeniu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 994/2010 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 2004/67/EB, 8 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriose gamtinių dujų tiekėjams nustatyta dujų laikymo pareiga, kurios taikymo sritis apima vartotojus, nepriskirtus prie šio reglamento 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkte išvardytų saugomų vartotojų, jeigu tenkinamos pirmojoje iš šių nuostatų numatytos sąlygos, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
2. Reglamento Nr. 994/2010 8 straipsnio 5 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos valstybės narės teisės normos, kuriose nustatyta, jog tam, kad gamtinių dujų tiekėjai įvykdytų savo pareigą turėti dujų atsargų siekiant užtikrinti tiekimo saugumą krizės atveju, jie būtinai turi naudoti tik nacionalinėje teritorijoje esančią infrastruktūrą. Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar nacionalinės teisės akte kompetentingam ministrui suteikta teisė atsižvelgti į „kitas [suinteresuotiesiems tiekėjams] prieinamas reguliavimo priemonės“ jiems tikrai užtikrina galimybę savo pareigas įvykdyti regioniniu arba Europos Sąjungos lygmeniu.

Parašai.